

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 31.10.2013
COM(2013) 752 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
O PŮJČKÁCH PŘIJATÝCH EVROPSKOU UNIÍ A ÚVĚRECH POSKYTNUTÝCH
EVROPSKOU UNIÍ V ROCE 2012

Obsah

1.	Úvod.....	3
2.	Úvěry poskytnuté Evropskou unií.....	3
2.1.	Systém podpory platební bilance	3
2.2.	Evropský mechanismus finanční stabilizace.....	5
2.3.	Systém makrofinanční pomoci.....	7
2.4.	Úvěrový nástroj Euratomu	8
3.	Půjčky přijaté Evropskou unií.....	9
3.1.	Podpora platební bilance	9
3.2.	Evropský mechanismus finanční stabilizace.....	10
3.3.	Makrofinanční pomoc	10
3.4.	Euratom	11
4.	Evropská investiční banka.....	11
4.1.	Úvěry poskytnuté EIB.....	11
4.2.	Půjčky přijaté EIB	11
5.	Zajištění finanční stability v eurozóně	12
5.1.	Úvěrový nástroj pro Řecko	12
5.2.	Evropský nástroj finanční stability (EFSF).....	13
5.3.	Evropský mechanismus stability (ESM).....	13

1. Úvod

Komise musí každoročně informovat Evropský parlament a Radu o využití různých úvěrových nástrojů Evropské unie.

S cílem dostát těmto požadavkům na poskytování informací tato zpráva popisuje úvěrové operace v rámci všech nástrojů i odpovídající přijaté půjčky.

2. ÚVĚRY POSKYTNUTÉ EVROPSKOU UNIÍ

Finanční podporu třetím zemím a členským státům ve formě dvoustranných úvěrů financovaných z kapitálových trhů a zaručených rozpočtem EU poskytuje Komise na základě různých právních aktů Rady nebo Rady a Evropského parlamentu v závislosti na sledovaném cíli¹. Soulad finanční podpory třetím zemím s celkovými cíli vnější činnosti EU zajišťuje Komise a vysoký představitel, jemuž je nápomocna Evropská služba pro vnější činnost.

2.1. Systém podpory platební bilance

Podle článku 143 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a nařízení Rady (ES) č. 332/2002 ze dne 18. února 2002, kterým se zavádí systém střednědobé finanční pomoci platebním bilancím členských států², má podpora platební bilance podobu střednědobých úvěrů poskytovaných Unií a je obvykle poskytována společně s financováním ze strany Mezinárodního měnového fondu (MMF) a dalších vícestranných věřitelů, jako je EIB, EBRD nebo Světová banka, nebo s dvoustrannou pomocí členských států.

Podpora platební bilance je ze své povahy mimořádná a uděluje ji Rada na základě schválení kvalifikovanou většinou poté, co případy jednotlivě posoudila. Potenciálními příjemci podpory jsou členské státy mimo eurozónu, které se potýkají s vážnými problémy v oblasti platební bilance. Jejím cílem je zmírnit tlak na členské státy, které jsou příjemci podpory, vyplývající ze zahraničního financování a obnovit životaschopnost platební bilance dané země. Podpora se uvolňuje, jsou-li splněny určité podmínky hospodářské politiky, o nichž rozhodla Rada – po konzultaci předlohy ozdravného programu s Hospodářským a finančním výborem – a na kterých se dohodly Komise a přijímající členský stát v memorandu o porozumění, jež předcházelo uzavření úvěrové smlouvy. Trvalé dodržování opatření obsažených v ozdravném programu je pravidelně kontrolováno a je podmínkou pro uvolnění dalších částí úvěru. Požadované finanční prostředky získá Komise jménem Evropské unie na kapitálových trzích.

Komise podává pravidelně Hospodářskému a finančnímu výboru a Radě zprávy o provádění nařízení o platební bilanci.

¹ Podrobné informace o přijatých půjčkách a poskytnutých úvěrech Komise jsou dostupné na této internetové stránce: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/index_en.htm.

² Úř. věst. L 53, 23.2.2002, s. 1.

Systém podpory platební bilance byl obnoven v roce 2008 v reakci na mezinárodní hospodářskou a finanční krizi a jeho strop byl v prosinci 2008 navýšen z 12 miliard EUR na 25 miliard EUR³, přičemž o dalším navýšení na 50 miliard EUR bylo rozhodnuto v květnu 2009⁴ tak, aby EU mohla rychle reagovat na jakékoli další žádosti o podporu platební bilance. Pro Maďarsko⁵, Lotyšsko⁶ a Rumunsko⁷ bylo do 31. prosince 2012 vyčleněno celkem 14,6 miliard EUR, z čehož bylo do konce roku 2012 vyplaceno 13,4 miliardy EUR.

Kromě podpory platební bilance ve výši 5 miliard EUR, jež pozbyla platnosti dne 6. května 2012, rozhodla Rada v roce 2011 o poskytnutí preventivní finanční pomoci Rumunsku ve výši 1,4 miliardy EUR⁸. Nicméně k čerpání nedošlo a platnost nástroje uplynula dne 31. března 2013.

Finanční pomoc určená Maďarsku a Lotyšsku vypršela v listopadu 2010, respektive v lednu 2012.

V roce 2012 nebylo v rámci systému podpory platební bilance učiněno žádné rozhodnutí ani nedošlo k žádnému čerpání.

Tabulka č. 1: Podpora platebních bilancí k 31. prosinci 2012 (v miliardách EUR)

Země	Vyčleněná částka	Čerpaná částka	Splacená částka	Nesplacená částka	Průměrná splatnost úvěru (v letech)
Maďarsko	6,5	5,5	2,0	3,5	6,1
Lotyšsko	3,1	2,9	0	2,9	6,6
Rumunsko (podpora platební bilanci)	5,0	5,0	0	5,0	7,0
Rumunsko (preventivní finanční pomoc)	1,4	0	0	0,0	0
Celkem	16,0	13,4	2,0	11,4	

³ Nařízení Rady (ES) č. 1360/2008 ze dne 2. prosince 2008, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 332/2002, kterým se zavádí systém střednědobé finanční pomoci platebním bilancím členských států (Úř. věst. L 352, 31.12.2008, s. 11).

⁴ Nařízení Rady (ES) č. 431/2009 ze dne 18. května 2009, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 332/2002, kterým se zavádí systém střednědobé finanční pomoci platebním bilancím členských států (Úř. věst. L 128, 27.5.2009, s. 1).

⁵ Rozhodnutí Rady 2009/102/ES ze dne 4. listopadu 2008.

⁶ Rozhodnutí Rady 2009/290/ES ze dne 20. ledna 2009.

⁷ Rozhodnutí Rady 2009/459/ES ze dne 6. května 2009.

⁸ Rozhodnutí Rady 2011/288/EU ze dne 12. května 2011, kterým se Rumunsku poskytuje preventivní střednědobá finanční pomoc Evropské unie (Úř. věst. L 132, 19.5.2011, s. 15).

2.2. Evropský mechanismus finanční stabilizace

Nařízením Rady (EU) č. 407/2010 ze dne 11. května 2010 byl zřízen evropský mechanismus finanční stabilizace (EFSM), který vychází z čl. 122 odst. 2 Smlouvy⁹. Evropský mechanismus finanční stabilizace je plně zajištěn rozpočtem EU a jeho celková úvěrová kapacita činí až 60 miliard EUR.

Potenciálními příjemci pomoci z EFSM jsou členské státy eurozóny, které se potýkají s potížemi způsobenými vážným zhoršením mezinárodního hospodářského a finančního prostředí. Využití EFSM je podmíněno plněním politik v rámci hospodářského a finančního ozdravného programu, jenž byl schválen v memorandu o porozumění, které bylo uzavřeno mezi Komisí a přijímajícím členským státem, a jež podléhá podobnému procesu rozhodování jako v případě podpory platební bilance. Posouzení finančních potřeb a pravidelný dohled nad prováděním programu jsou prováděny za konzultace s ECB alespoň každých šest měsíců, pokud se jedná o obecné podmínky týkající se hospodářské politiky ozdravného programu, a každé tři měsíce pro ověření, zda členský stát plní podmínky hospodářské politiky, na něž je pomoc vázána. Veškeré změny, které mohou být v rámci ozdravného programu nezbytné, se projednají s přijímajícím členským státem. Rada na návrh Komise kvalifikovanou většinou rozhoduje o všech úpravách původně stanovených obecných podmínek hospodářské politiky a schvaluje revidovaný ozdravný program připravený přijímajícím členským státem.

Komise pravidelně předkládá Hospodářskému a finančnímu výboru a Radě zprávy o provádění nařízení o EFSM a o trvání mimořádných okolností, které odůvodnily jeho přijetí.

Systém EFSM byl aktivován v roce 2011 pro Irsko a Portugalsko, kdy byl pro tyto dvě země jako příjemce pomoci vyčleněn úvěr až do výše 22,5 miliardy EUR pro Irsko a 26 miliard EUR pro Portugalsko. Celkové závazky, včetně závazků EFSF, MMF a jiných členských států činí až 85 miliard EUR, respektive 78 miliard EUR:

Tabulka č. 2: Struktura závazků (v miliardách EUR)

Země	Evropský mechanismus finanční stabilizace	Evropský nástroj finanční stability	Mezinárodní měnový fond	Ostatní	Celkem
Irsko	22,5	17,7	22,5	22,3*	85
Portugalsko	26,0	26,0	26,0		78
Celkem	48,5	43,7	48,5	22,3	163

* 4,8 miliardy EUR od jiných členských států (Spojeného království, Švédska, Dánska) a 17,5 miliardy EUR od irského státu.

⁹ Ustanovení čl. 122 odst. 2 SFEU umožňuje finanční pomoc členským státům v obtížích z důvodu mimořádných událostí, které nemohou ovlivnit.

Kromě toho v souladu s prohlášením hlav států a předsedů vlád eurozóny a orgánů EU ze dne 21. července 2011 bylo rozhodnuto o prodloužení splatností¹⁰ a snížení úrokového rozpětí¹¹ a o jejich retroaktivním uplatnění na všechny čerpané tranše úvěrů.

V souladu s prováděcím rozhodnutím Rady 2011/77/EU¹² a prováděcím rozhodnutím Rady 2011/344/EU¹³ bylo v roce 2012 Irsku vyplaceno 7 800 milionů EUR a Portugalsku 8 000 milionů EUR. Ke konci roku 2012 činila celková dlužná částka v rámci tohoto nástroje 43 800 milionů EUR.

¹⁰ Prováděcí rozhodnutí Rady č. 2013/313/EU ze dne 21. června 2013, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2011/77/EU (Irsko) (Úř. věst. L 173, 26.6.2013, s. 40), a prováděcí rozhodnutí Rady č. 2013/323/EU ze dne 21. června 2013, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2011/344/EU (Portugalsko) (Úř. věst. L 175, 27.6.2013, s. 47).

¹¹ Prováděcí rozhodnutí Rady č. 2011/682/EU ze dne 11. října 2011, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2011/77/EU (Irsko) (Úř. věst. L 269, 14.10.2011, s. 31), a prováděcí rozhodnutí Rady č. 2011/683/EU ze dne 11. října 2011, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2011/344/EU (Portugalsko) (Úř. věst. L 269, 14.10.2011, s. 32).

¹² Prováděcí rozhodnutí Rady 2011/77/EU ze dne 7. prosince 2010 o poskytnutí finanční pomoci Unie Irsku (Úř. věst. L 30, 4.2.2011, s. 34).

¹³ Prováděcí rozhodnutí Rady 2011/344/EU ze dne 30. května 2011 o poskytnutí finanční pomoci Unie Portugalsku (Úř. věst. L 159, 30.5.2011, s. 88).

Tabulka č. 3: Přehled úvěrů čerpaných v rámci nástroje EFSM v roce 2012 (v milionech EUR)

Země	Rozhodnutí	Vyčleněná částka	Datum čerpání	Čerpaná výše	Kupón	Splatnost	Průměrná splatnost úvěru (v letech)
Irsko	2011/77/EU	22 500	16. 1. 2012	1 500	3,75 %	4. 4. 2042	10,2
			5. 3. 2012	3 000	3,375 %	4. 4. 2032	11,8
			3. 7. 2012	2 300	2 875 %	4. 4. 2028	12,3
			30. 10. 2012	1 000	2,50 %	4. 11. 2027	12,4
Mezisoučet				7 800			12,4
Portugalsko	2011/344/EU	26 000	16. 1. 2012	1 500	3,75 %	4. 4. 2042	10,9
			24. 4. 2012	1 800	3,375 %	5. 4. 2038	12,5
			4. 5. 2012	2 700	2,75 %	4. 4. 2022	12,2
			30. 10. 2012	2 000	2,50 %	4. 11. 2027	12,4
Mezisoučet				8 000			12,4
Celkem		48 500		15 800			

2.3. Systém makrofinanční pomoci

Makrofinanční pomoc je poskytována za účelem podpory kandidátských zemí, potenciálních kandidátských zemí a zemí v rámci politiky sousedství s cílem vyřešit krátkodobé problémy v oblasti platební bilance, stabilizovat veřejné finance a podpořit provádění strukturálních reforem. Makrofinanční pomoc je poskytována v mimořádných případech a pouze dočasně a je podmíněna přísnými podmínkami hospodářské politiky. Operace v rámci makrofinanční pomoci obvykle doplňují ozdravné programy MMF. Makrofinanční pomoc může mít podobu úvěrů a/nebo nevratných grantů.

Pokud by země, která je příjemcem pomoci, nebyla schopna dostát svým povinnostem splácet, může Komise využít Záruční fond pro vnější vztahy¹⁴, aby splacení dotčené půjčky Komise proběhlo z jeho finančních prostředků¹⁵.

¹⁴ Viz nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009. U úvěrů v rámci makrofinanční pomoci zatím nebyl zaznamenán žádný případ selhání.

¹⁵ Ačkoli je splacení půjčky nakonec kryto rozpočtem EU, Záruční fond slouží jako likviditní polštář chránící rozpočet EU před rizikem požadavků na splacení v důsledku platebních selhání. Pro souhrnnou

Podrobné informace o operacích v rámci makrofinanční pomoci lze nalézt ve výroční zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění makrofinanční pomoci třetím zemím¹⁶.

V roce 2012 byla ukončena makrofinanční pomoc pro Arménii schválená v roce 2009¹⁷. V únoru 2012 byl arménským orgánům vyplacen úvěr ve výši 39 milionů EUR jako součást druhé a poslední tranše. První tranše a grantová část druhé tranše byly vyplaceny v roce 2011. Tím byla uzavřena operace makrofinanční pomoci ve výši 100 milionů EUR skládající se z úvěrů ve výši 65 milionů EUR a 35 milionů EUR ve formě grantů.

Pokud jde o makrofinanční pomoc Moldavsku¹⁸ sestávající z 90 milionů EUR ve formě grantu, Komise v dubnu 2012 uvolnila třetí a poslední tranši (30 milionů EUR).

Provádění makrofinanční pomoci Ukrajině schválené v roce 2010¹⁹, která společně s prostředky, jež jsou k dispozici z předchozí operace schválené v roce 2002, dosahuje výše 610 milionů EUR ve formě úvěrů, se v roce 2012 dále opozdilo kvůli nutnosti dohodnout se s ukrajinskými orgány na konkrétních podmínkách obsažených v memorandu o porozumění, jakož i skutečnosti, že program MMF nabral zpoždění a poté jeho platnost v prosinci 2012 vypršela. Dohody o memorandu o porozumění bylo dosaženo v polovině roku 2012 a toto memorandum bylo podepsáno v rámci vrcholné schůzky Ukrajiny a EU v únoru 2013. Nicméně uvolnění první části této makrofinanční pomoci nadále závisí na schválení nového programu finanční pomoci ukrajinskými orgány a MMF.

Co se týče makrofinanční pomoci Bosně a Hercegovině²⁰ schválené v roce 2009 (v celkové výši 100 milionů EUR v podobě úvěrů), platnost memoranda o porozumění a smlouvy o úvěru byla prodloužena o jeden rok, a sice do listopadu 2013. První tranše v rámci této operace ve výši 50 milionů EUR byla vyplacena v únoru 2013.

V roce 2012 projednaly Evropský parlament a Rada dva legislativní návrhy týkající se nových operací v rámci makrofinanční pomoci, jež schválila Komise v roce 2011: návrh navýšit makrofinanční pomoc Gruzii na 23 milionů EUR ve formě úvěrů a 23 milionů ve formě grantů a návrh navýšit výjimečnou²¹ makrofinanční pomoc Kyrgyzské republice na 15 milionů EUR ve formě úvěrů a 15 milionů EUR v podobě grantů. Rozhodnutí o Gruzii bylo přijato v srpnu 2013.

2.4. Úvěrový nástroj Euratomu

Úvěrový nástroj Euratomu lze použít k financování projektů v členských státech (rozhodnutí Rady 77/270/Euratom) nebo v určitých třetích zemích (Ukrajina, Rusko nebo Arménii) (rozhodnutí Rady 94/179/Euratom).

zprávu o činnosti fondu viz KOM(2010) 418 a k ní připojený pracovní dokument útvarů Komise (SEK(2010) 968).

¹⁶ COM(2013) 426 a SWD(2013) 211.

¹⁷ Rozhodnutí Rady 2009/890/ES ze dne 30. listopadu 2009.

¹⁸ Rozhodnutí Rady a Evropského parlamentu č. 938/2010/EU ze dne 7. září 2010.

¹⁹ Rozhodnutí Rady a Evropského parlamentu č. 388/2010/EU ze dne 7. července 2010.

²⁰ Rozhodnutí Rady 2009/891/ES ze dne 30. listopadu 2009.

²¹ „Výjimečná pomoc“ v tom smyslu, že je poskytována zemi mimo obvyklý geografický rámec makrofinanční pomoci, tj. mimo kandidátské země / potenciální kandidátské země a země politiky sousedství.

V roce 1990 Rada stanovila limit půjček na 4 miliardy EUR, z čehož již bylo rozhodnuto o částce zhruba 3,4 miliardy EUR, která byla vyplacena. V roce 2002 Komise navrhla zvýšení limitu půjček na 6 miliard EUR, ale Rada svoje rozhodnutí odložila, dokud čerpání nedosáhne výše 3,8 miliard EUR.

Pokračují jednání o úvěru ve výši 300 milionů EUR pro Ukrajinu, který bude určen na modernizaci stávajících jaderných zařízení.

V roce 2012 nebyla přijata žádná rozhodnutí o poskytnutí úvěru v rámci úvěrového nástroje Euratom ani nedošlo k žádnému čerpání.

3. PŮJČKY PŘIJATÉ EVROPSKOU UNIÍ

Pro financování úvěrů, o nichž rozhodla Rada, je Komise zmocněna půjčovat si finanční prostředky jménem Evropské unie i Euratomu na kapitálových trzích. Přijaté půjčky a poskytnuté úvěry jsou prováděny jako „*back to back*“ operace, což zajišťuje, že rozpočet EU není ohrožen žádným úrokovým nebo měnovým rizikem²². Nesplacené půjčky odpovídají nesplaceným úvěrům.

Tabulka č. 4: Vývoj celkových půjček Evropské unie (nesplacená výše kapitálu⁽¹⁾ v milionech EUR)

	ESUO v likvidaci (1) (2)	Euratom (1)	Podpora platební bilance	Makrofinanční pomoc	Evropský mechanismus finanční stabilizace	Celkem
2008	266	484	2 000	654		3 404
2009	214	481	9 200	584		10 479
2010	219	466	12 050	500		13 235
2011	225	447	11 400	590	28 000	40 662
2012	183	423	11 400	545	43 800	56 351

(1) Použity jsou přepočítací koeficienty platné k 31. prosinci každého roku.

(2) Evropské sdružení uhlí a oceli je od roku 2002 v likvidaci. Poslední dluhopis vydaný tímto sdružením je splatný v roce 2019.

3.1. Podpora platební bilance

V roce 2012 nebyly v rámci systému podpory platební bilance přiznány žádné úvěry.

²²

Nařízení o EFSM umožňuje uchýlit se k předběžnému financování, neboť zmocňuje Komisi „*půjčit si finanční prostředky na kapitálových trzích nebo u finančních institucí, a to v nejvhodnější dobu mezi plánovanými výplatami s cílem optimalizovat náklady financování a zachovat na trzích svou pověst jako emitenta Unie.*“ Nicméně veškeré výsledné náklady nese dlužník.

3.2. Evropský mechanismus finanční stabilizace

V průběhu roku 2012 bylo získáno 15,8 miliardy EUR, které byly financovány šesti referenčními dluhopisy EU („referenční dluhopisy“ odkazují na dluhopisy v nesplacené nominální hodnotě 1 miliardy EUR nebo více v každé tranši dluhopisů).

Tyto dluhopisy EU byly na trhu vysoce poptávané, což vedlo k mnohem vyššímu počtu objednávek na emisi, než mohlo být uspokojeno. Tyto dluhopisy EU nakoupily všechny významné skupiny investorů a zejména dlouhodobí investoři (investiční fondy, správci aktiv, fondy pojišťoven a penzijní fondy) a veřejné instituce.

Výsledky těchto dluhopisů EU na sekundárním trhu byly pozitivní a potvrdily postavení EU jako emitenta prvotřídních referenčních dluhopisů. Podle našich výpočtů a s využitím údajů z 22 bank činil v roce 2012 obrat referenčních dluhopisů EU na sekundárním trhu 50 miliard EUR (což je srovnatelné s 40 miliardami EUR v roce 2011).

Tabulka č. 5: Přehled financování EFSM a poskytnuté úvěry (v miliardách EUR)

Země	Přiznáno dne	Datum splatnosti	Objem
Irsko (1,5), Portugalsko (1,5)	16. 1. 2012	4. 4. 2042	3,00
Irsko	5. 3. 2012	4. 4. 2032	3,00
Portugalsko	24. 4. 2012	5. 4. 2038	1,80
Portugalsko	4. 5. 2012	4. 4. 2022	2,70
Irsko	3. 7. 2012	4. 4. 2028	2,30
Irsko (1), Portugalsko (2)	30. 10. 2012	4. 11. 2027	3,00
Celkem			15,80

Ke konci roku 2012 činil celkový objem prostředků získaných EFSM 43,8 milionů EUR.

3.3. Makrofinanční pomoc

V roce 2012 byla s úspěchem realizována jedna půjčka (39 milionů EUR pro Arménii).

Tabulka č. 6: Soukromé investice EU v roce 2012 (v milionech EUR)

Země	Popis	Datum emise	Datum splatnosti	Objem
Arménie	SSD EU 3.137/2026	9. 2. 2012	4. 12. 2026	39
Celkem				39

3.4. Euratom

V roce 2012 nebyla v rámci Euratomu přijata žádná půjčka.

4. EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA

4.1. Úvěry poskytnuté EIB

EIB poskytuje financování *přímo* jednotlivým investičním projektům nebo *prostřednictvím finančních zprostředkovatelů* na menší projekty realizované malými a středními podniky nebo místní správou a obcemi. EIB rovněž poskytuje úvěrové záruky, technickou pomoc a rizikový kapitál.

V roce 2012 poskytla EIB celkový objem finančních prostředků ve výši 52,2 miliardy EUR (oproti 61 mld. EUR v roce 2011).

Financování v členských státech EU představovalo 44,8 miliardy EUR. Tato částka není kryta zárukou EU. Mimo EU byla investována částka ve výši 7,4 miliardy EUR, z čehož 4 miliardy EUR v rámci mandátu EIB pro poskytování úvěrů třetím zemím, na něž se záruka EU vztahuje.

Ke konci roku 2012 vstoupilo v platnost rozhodnutí členských států o navýšení splaceného kapitálu EIB o 10 miliard EUR, a tak se očekává, že v průběhu let 2013–2015 EIB zvýší objem úvěrů o 60 miliard EUR.

Financování EIB má dopad na rozpočet EU, pokud jsou tyto úvěry spojeny se zárukami EU. Je tomu tak v případě:

- úvěrů EIB poskytovaných v rámci mandátu pro poskytování úvěrů třetím zemím (zahrnujícím kandidátské země, země politiky sousedství a země partnerství, Asii a Latinskou Ameriku, Jižní Afriku, jakož i mandát pro změnu klimatu), na něž se vztahuje záruka rozpočtu EU pokrývající rizika státu nebo politické povahy. V druhém pololetí 2013 vydá Komise samostatnou zprávu o úvěrech EIB poskytnutých třetím zemím v roce 2012.
- finančních nástrojů pro sdílení rizik, které využívají rozpočet EU k podpoře politik EU (např. finanční nástroj pro sdílení rizik na projekty výzkumu a vývoje a iniciativa projektových dluhopisů).

4.2. Půjčky přijaté EIB

V nestabilním tržním prostředí zůstávalo realizační riziko během celého roku vysoké, zejména u velkých referenčních transakcí. Silná poptávka po dluhopisech EIB nejdříve způsobila podstatné snížení rozpětí u dluhopisů s kratší splatností, zejména v EUR. Ratingové agentury ponechaly EIB rating AAA, který podpořily plány na navýšení kapitálu, přičemž někteří evropští nadnárodní rovnocenní partneři takového výsledku nedosáhli.

Banka se s těmito tržními podmínkami flexibilně vypořádala a byla schopna završit svůj původně plánovaný program financování ve výši 60 miliard EUR již v září, a dále využít každé příležitosti pro emisi za atraktivních podmínek, dokud se trhy v závěru roku nestaly

méně likvidními. V roce 2012 přijala EIB půjčky ve výši 71,3 miliardy EUR s průměrnou splatností 8,4 roku.

5. ZAJIŠTĚNÍ FINANČNÍ STABILITY V EUROZÓNĚ

V reakci na globální hospodářskou a finanční krizi Rada a členské státy eurozóny rozhodly o souboru opatření k zachování finanční stability v eurozóně i celé Evropě. Tato opatření jsou popsána níže a nejsou zaručena rozpočtem EU.

5.1. Úvěrový nástroj pro Řecko

Dne 2. května 2010²³ se ministři financí eurozóny jednomyslně dohodli na pomoci Řecku; byl vytvořen tříletý společný program s MMF obsahující finanční balíček ve výši až 110 miliard EUR na pomoc Řecku, který je podmíněn přísnými podmínkami politik²⁴ vyjednanými ve spolupráci s ECB Komisí a MMF s řeckými orgány. Původně navržený finanční balíček členských států eurozóny (80 miliard EUR) – MMF se zavázal k poskytnutí 30 miliard EUR – byl nakonec snížen o 2,7 miliardy EUR vzhledem k tomu, že se Slovensko rozhodlo na něm nepodílet a že Irsko a Portugalsko odstoupily z tohoto nástroje, protože žádaly o finanční pomoc sami pro sebe. Úvěry poskytnuté členskými státy eurozóny v rámci tohoto prvního programu dosáhly výše 52,9 miliardy EUR a 20,1 miliardy EUR poskytl MMF.

Finanční podmínky úvěrového nástroje byly opětovně upraveny v prosinci 2012. Konečná splatnost byla prodloužena na 30 let a zároveň bylo zachováno desetileté období odkladu. Kromě toho ziskové rozpětí bylo sníženo na 0,5 %. Rozpětí ve výši 1,5 % se bude nadále uplatňovat, pokud jde o částky, které mají být splaceny členským státům eurozóny, které se účastní v plném rozsahu programu finanční pomoci financované EFSF nebo EFSM.

Dne 14. března 2012 schválili ministři financí eurozóny a MMF druhý ozdravný ekonomický program, který doplnil 130 miliard EUR k nevyčerpané částce prvního programu. Tento druhý program proto předpokládá celkovou finanční pomoc ve výši 164,5 miliardy EUR, s příspěvkem MMF ve výši 19,8 mld. EUR. Zatímco první program byl založen jako smlouva mezi věřiteli sdružených dvoustranných úvěrů od členských států eurozóny vyjadřujících podporu, za koordinace a řízení ze strany Komise, druhý program je financován prostřednictvím evropského nástroje finanční stability (EFSF).

K 31. prosinci 2012 činilo celkové čerpání Řecka 182,9 miliardy EUR²⁵.

²³ Pomoc je poskytována prostřednictvím dvoustranných úvěrů od jiných členských států eurozóny, které centralizuje Komise, za podmínek stanovených v prohlášení členských států ze dne 11. dubna 2010.

²⁴ Hlavní prvky podmínek politik byly stanoveny v rozhodnutí Rady ze dne 10. května 2010 určeném Řecku s cílem posílit a prohloubit fiskální dohled a vyzvat Řecko, aby učinilo opatření ke snížení schodku, která jsou považována za nezbytná pro nápravu situace nadměrného schodku (2010/320/EU). Podmíněnost byla podrobněji popsána v memorandu o porozumění uzavřeném mezi řeckými orgány a Komisí jménem členských států eurozóny.

²⁵ Další podrobnosti o úvěrovém nástroji pro Řecko jsou k dispozici na internetové adrese http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms//greek_loan_facility.

5.2. Evropský nástroj finanční stability (EFSF)

Evropský nástroj finanční stability (dále jen „EFSF“) zřídily členské státy eurozóny jako společnost registrovanou v Lucembursku, kterou tyto státy vlastní, na základě rozhodnutí přijatých dne 9. května 2010 na zasedání Rady ECOFIN.

Byl navržen jako dočasný záchranný mechanismus k úvěrování členských států eurozóny, které se dostaly do potíží, a to emisí dluhopisů zaručených členskými státy eurozóny. V říjnu 2010 bylo rozhodnuto o vytvoření stálého záchranného mechanismu, Evropského mechanismu stability (ESM).

5.3. Evropský mechanismus stability (ESM)

Vznik nového stálého krizového mechanismu, Evropského mechanismu stability (dále jen „ESM“), byl schválen dne 2. února 2012 a mechanismus začal fungovat dne 8. října 2012. Měl by převzít úkoly, které v současnosti plní Evropský nástroj finanční stability, a v případě potřeby poskytovat finanční pomoc členským státům eurozóny s maximální úvěrovou kapacitou ve výši 500 miliard EUR, zatímco úvěrový strop společný pro EFSF/ESM je stanoven na 700 miliard EUR. Základní kapitál činí 700 miliard EUR, z čehož 80 miliard EUR tvoří kapitál splacený členskými státy eurozóny. Upisování splaceného kapitálu má proběhnout v pěti etapách, které budou dokončeny v první polovině roku 2014. O neplacený základní kapitál lze požádat, aby došlo k obnovení úrovně splaceného kapitálu, pokud se tento sníží v důsledku utrpěných ztrát. V době tvorby kapitálu bude zachován minimální 15% poměr mezi splaceným kapitálem a nesplacenou hodnotou emise ESM; splacený kapitál není určen k poskytování úvěrů, je investován do vysoce kvalitních likvidních aktiv.

Od října 2012 by EMS²⁶ měl být hlavním nástrojem k financování nových programů.

²⁶

Další podrobnosti o ESM jsou k dispozici na adrese <http://esm.europa.eu>.